

Projekt

z dnia 24 marca 2022 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XLI/.../2022
RADY GMINY SOŚNO**

z dnia 31 marca 2022 r.

**w sprawie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz
przeciwdziałania narkomanii**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050) w związku z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1956 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025 dla Gminy Sośno, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXXVIII/245/2021 Rady Gminy Sosno z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sośno.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.

Przewodnicząca Rady Gminy

Krystyna Wąsik

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Sośno na lata 2022-2025

SPIS TREŚCI

Rozdział I PODSTAWY PRAWNE ORAZ CHARAKTERYSTYKA UZALEŻNIEŃ.....	2
1.1. Podstawy prawne Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	2
1.2. Rodzaje uzależnień	4
1.3. Mechanizm powstawania uzależnień.....	5
1.4. Przemoc	6
1.5. Rodzaje profilaktyki	8
Rozdział II DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW I ZASOBÓW NA TERENIE GMINY SOŚNO .	9
2.1. Sytuacja ogólna.....	9
2.2. Rynek alkoholowy w Gminie Sośno.....	10
2.3. Zasoby w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych na poziomie lokalnym.....	12
2.4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	14
2.5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie	15
2.6. Policja.....	18
2.7. Szkoły podstawowe i gimnazja.....	19
2.8. Rzecznik Praw Ofiar Województwa Kujawsko–Pomorskiego.	20
Rozdział III. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ.....	21
Rozdział IV. USTAWOWE ZADANIA GMINY.....	25
Rozdział V. FORMY REALIZACJI ZADAŃ GMINY	28
Rozdział VI. ŚRODKI FINANSOWE.....	33

Rozdział I

PODSTAWY PRAWNE ORAZ CHARAKTERYSTYKA UZALEŻNIEŃ

1.1. Podstawy prawne Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Zgodnie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

W myśl art. 2 ust. 1 ww. ustawy, zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Na podstawie art. 4¹ ust. 1., do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

Bezpośrednią podstawę prawną dla sporządzenia i realizacji niniejszego Programu stanowi art. 4¹ ust. 2 w następującym brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2022 r.¹:

¹ Na podstawie przepisów Ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2469).

2. Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, o których mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji gminnego programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika”.

Zgodnie z wolą władz gminy Sośno elementem niniejszego Programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.), również przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. Jak stanowi art. 10 ust. 2a, w gminnym programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących. W ramach gminnego programu w szkołach i placówkach systemu oświaty są realizowane w szczególności działania o potwierdzonej skuteczności lub oparte na naukowych podstawach prowadzone w zakresie działalności, o której mowa w ust. 2a. Ustawy.

Oprócz obu ww. ustaw, niniejszy Program został sporządzony i będzie realizowany z uwzględnieniem stosownych przepisów:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym;
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii;
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 - 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642), celem operacyjnym 2: Profilaktyka uzależnień.

1.2. Rodzaje uzależnień

„Aktualna klasyfikacja wyróżnia 8 grup środków psychoaktywnych:

- alkohol,

- opiaty (morfina, heroina, mleczko makowe i in.),
- kanabinole (marihuana, haszysz),
- leki i substancje o działaniu uspokajającym i nasennym (relanium, nitrazepam i in.),
- kokaina,
- inne substancje pobudzające (m.in. amfetamina),
- substancje halucynogenne (LSD, psylocybina i in.),
- lotne rozpuszczalniki (zawierające toluen, octan etylu, octan butylu i inne, np. w rozpuszczalnikach do farb, klejach, zmywaczach do skór),
- tytoń,
- substancje inne niż wyżej wymienione lub kilka substancji.²

C. Guerreschi uzależnienia behawioralne określa mianem tzw. nowych uzależnień, w których „substancje chemiczne nie odgrywają żadnej roli”, a ich przedmiotem są „zachowania i działania akceptowane społecznie”.

Przykłady uzależnień behawioralnych:

- patologiczny hazard,
- uzależnienie od komputera/sieci internetowej,
- pracoholizm,
- zakupoholizm,
- uzależnienie od seksu/pornografii,
- uzależnienie od ćwiczeń fizycznych,
- uzależnienie od telefonu komórkowego,
- kompulsywne objadanie się³.

1.3. Mechanizm powstawania uzależnień

Człowiek od wieków stosuje różne używki, które wpływają na jego codzienne funkcjonowanie. Pod wpływem różnych substancji zmienia się nastrój, czy też samo postrzeganie rzeczywistości. Można wyróżnić substancje powszechnie stosowane, które są akceptowane przez społeczeństwo, jak np. kofeina zawarta w kawie czy teina – składnik herbaty; jak i substancje szkodliwe, takie jak nikotyna.

Czym jest uzależnienie? „Termin „uzależnienie” jest stosowany m.in. w odniesieniu do takich zaburzeń psychicznych, jak uzależnienie od narkotyków (narkomanii), leków (lekomanii), alkoholu (alkoholizmu) czy papierosów (nikotynizmu). W szerszym rozumieniu termin „uzależnienie” stosowany także w odniesieniu do wielu innych przymusowych zachowań, m.in. kompulsywnych zakupów, oglądania telewizji, seksu, masturbacji, korzystania z gier hazardowych lub

²<https://www.odnowa24h.pl/uzaleznienie-od-substancji-psychoaktywnych-a-uzaleznienie-behawioralne/>

³ Guerreschi C., Nowe uzależnienia, Wydawnictwo Salwator, Kraków, 2006, s. 24.

komputerowych czy też nadmiarowego korzystania z Internetu. Współczesna psychologia traktuje pojęcie „uzależnienie” szeroko i zakłada, że może ono obejmować także inne czynności, nad wykonywaniem których dana osoba utraciła kontrolę⁴”

„Uzależnienia od substancji chemicznych rozwijają się stopniowo. W procesie tym można wyróżnić etapy:

- **eksperymentowanie** – początkowo osoby są ciekawe skutków działania danej substancji i są przekonane o tym, że mogą ją zażyć raz bądź kilka razy, a potem z niej zupełnie zrezygnować; niestety pierwsze próby często prowadzą do zażywania okazjonalnego;
- **zażywanie okazjonalne** – używki przyjmowane są na przykład podczas spotkań z przyjaciółmi, a ich zażywanie daje poczucie integracji z grupą oraz akceptacji, i powtarza się podczas kolejnych spotkań;
- **zażywanie regularne** – zażywanie staje się częścią życia, wykorzystywane jest do osiągnięcia przyjemności; na tym etapie osoby są już uzależnione psychicznie, choć nieświadome tego faktu – wciąż wierzą, że mogą w każdej chwili zrezygnować z używki;
- **uzależnienie** – ilości używek przyjmowanych do tej pory stają się niewystarczające, więc chorzy sięgają po większe dawki bądź silniejsze środki; do uzależnienia psychicznego dołącza uzależnienie fizjologiczne – reakcja organizmu na odstawienie, która powoduje bardzo złe samopoczucie: bóle głowy, mięśni, poczucie rozbicia, niepokój, a nawet agresję; jednym z pierwszych narządów uszkodzonych przez używki jest wątroba, narząd odpowiedzialny za neutralizowanie trucizn⁵”.

Można wyróżnić takie rodzaje uzależnień:

- **uzależnienie fizyczne** w powszechnej opinii panuje traktowane jest jako najpoważniejszy rodzaj uzależnienia. Pojawia się ono na skutek stałego przyjmowania substancji psychoaktywnej, a przez to następuje wbudowanie jej cząsteczki w komórkę organizmu. Czego następstwem staje się niemożność funkcjonowania organizmu bez jej dostarczenia. Nagłe odstawienie narkotyku grozi przykrymi konsekwencjami, aby tego uniknąć potrzebny jest proces detoksykacji. Uzależnienie fizyczne w skrajnych przypadkach może prowadzić nawet do śmierci. Istnieje jednak możliwość zastosowania odpowiednich środków, tak zwanych blokerów lub detoksykacji, dzięki czemu organizm uwalnia się od tej formy uzależnienia.
- **uzależnienie psychiczne** stanowi największe niebezpieczne dla człowieka.

⁴ Zimbardo Philip G. *Psychologia i życie*, s. 31. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999 r.

⁵ <https://zpe.gov.pl/a/uzaleznienia/Do63k2pYq>

Charakterystyczna dla tego uzależnienia jest nieodparta potrzeba sięgnięcia po substancję psychoaktywną. Ma to na celu sprawienie sobie przyjemności lub uniknięcie przykrości związanych z abstynencją.

- **uzależnienie społeczne** polega na czerpaniu przyjemności z poczucia jedności, którą daje wspólny rytuał towarzyszący przyjmowaniu środka psychoaktywnego. Uzależnienie to odpowiada na zapewnienie podstawowej potrzeby wieku adolescencji, jaką jest poczucie przynależności i identyfikacji z grupą rówieśniczą, dlatego młodzi ludzie są na nie szczególnie narażeni.
- **zjawisko tolerancji** polega na potrzebie przyjmowania coraz większych ilości narkotyku, by osiągnąć ten sam stan zmiany świadomości co na początku. Często osoby uzależnione poddają się terapii odwykowej wyłącznie z powodu obniżenia kosztów związanych z zakupem środków psychoaktywnych.

Mogą wystąpić takie przypadki, w których człowiek, aby zdobyć substancję psychoaktywną posłuży się kradzieżą, czy innymi przestępstwami. Jednostka nie będzie wiedziała, kiedy straci „kontrolę” nad swoim życiem, kiedy uzależnienie przejmie w pełni „władzę” nad funkcjonowaniem człowieka.

1.4. Przemoc

Z nadużywaniem alkoholu oraz zażywaniem narkotyków mogą ściśle współwystępować zjawisko przemocy. W literaturze występuje wiele definicji przemocy. Pojęcie to najczęściej zastępowane jest terminami takimi jak brutalność, okrucieństwo, agresja. Niezależnie od formy, w jakiej występuje, stanowi pogwałcenie podstawowych praw człowieka. Przemocą jest „intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody”⁶. W celu określenia, czy dane zachowanie lub zaniechanie jest przemocą, należy zbadać, czy spełnia następujące 4 warunki:

- 1) jest intencjonalne;
- 2) jedna osoba posiada wyraźną przewagę nad drugą;
- 3) doszło do naruszenia praw i dóbr osobistych drugiej osoby;
- 4) osoba, wobec której stosowana jest przemoc doświadcza cierpienia, ponosi szkody fizyczne i psychiczne⁷.

Przemoc w rodzinie zazwyczaj nie jest aktem jednorazowym, wręcz przeciwnie, ma ona charakter długotrwały, cykliczny. Zjawisko to najczęściej powtarza się według określonego schematu, który stanowią trzy następujące po sobie fazy.

⁶ <http://niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie> (dostęp: 25.08.2021).

⁷ Tamże.

1. **Faza narastającego napięcia** - jedno z parterów staje się napięte i stale poirytowane, sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem, często zaczyna pić czy przyjmować inne substancje odurzające. W tym czasie osoba doznająca przemocy stara się spełniać wszystkie zachcianki osoby stosującej przemoc, często przeprasza, wywiązuje się ze wszystkich swoich obowiązków. Objawami narastającego napięcia u ofiary przemocy są różne dolegliwości typu bóle głowy, brzucha, bezsenność, nadpobudliwość nerwowa.
2. **Faza gwałtownej przemocy** - osoba stosująca przemoc wpada w szał i stara się wyładować napięcie. Do ataków agresji sprawcy i stosowania przemocy dochodzi z mało istotnych powodów. Ofiara znajduje się w stanie szoku, uspakaja sprawcę, stara się ochronić siebie, odczuwa wstyd i przerażenie, staje się apatyczna. Jest to najkrótsza faza. Skutki użytej przemocy mogą być różne obrażenia fizyczne, a nawet śmierć. Po takim zachowaniu najczęściej dochodzi do spadku napięcia i obniżenia poziomu agresji sprawcy.
3. **Faza miodowego miesiąca** - jest to trzecia faza, kiedy sprawca przemocy wyładował już swoją złość, wie, że posunął się za daleko, wyraża skruchę, obiecuje poprawę, szuka wytłumaczenia dla tego, co zrobił, okazuje ciepło i miłość. Ofiara zaczyna wierzyć w zmianę sprawcy, a także w to, że przemoc była jedynie incydentem, odczuwa bliskość i zaufanie. Jednakże, faza ta przemija i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia⁸.

1.5. Rodzaje profilaktyki

Profilaktyka to podejmowanie działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami które mają na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych. Działania profilaktyczne prowadzone są na trzech poziomach, w zależności od stopnia ryzyka⁹:

Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do ogółu społeczności, zawiera m.in.:

- działania, których celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi alkoholizmu
- działania, które mają kreować zdrowy styl życia, rozwijać zainteresowania, wspierać prawidłowy rozwój i funkcjonowanie emocjonalno-społeczne społeczności

Profilaktyka selektywna skierowana jest na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, obejmuje m.in.:

- działania profilaktyczne skierowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją działalność społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyka wystąpienia problemów uzależnień.
- przede wszystkim działania uprzedzające, nie naprawcze

⁸ J. Maciaszek, *Zjawisko przemocy we współczesnym świecie. Wybrane aspekty*, KUL, Stalowa Wola 2010, s. 39-41.

⁹ <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/profilaktyka>

- działania, które służą zapobieganiu podejmowania przez wytypowane osoby lub ich grupy zachowań ryzykownych

Profilaktyka wskazująca skierowana jest na jednostki lub grupy osób wysokiego ryzyka, które przejawiają pierwsze symptomy problemów uzależnienia od środków psychoaktywnych, zawiera m.in.:

- działania, których celem jest zapobieganie rozwojowi zachowań ryzykownych u osób dotkniętych uzależnieniem
- działania, które uniemożliwiają rozprzestrzenianie się niepożądanego zjawiska na inne jednostki lokalnej społeczności

Rozdział II

DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW I ZASOBÓW NA TERENIE GMINY SOŚNO

2.1. Sytuacja ogólna

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) zasugerowała, że **alkohol może zwiększyć ryzyko wystąpienia powikłań w związku z COVID-19** co jest istotnym argumentem za tym, by ograniczyć spożycie alkoholu. Dostępne raporty wskazują, że sprzedaż napojów alkoholowych w trakcie pandemii pod koniec marca 2020 r wzrosła o **55 procent**. Gwałtowny wzrost sprzedaży alkoholu zaalarmował ekspertów ds. zdrowia na całym świecie, którzy obawiają się, że zwiększone spożycie alkoholu może jeszcze bardziej narazić osoby spożywające alkohol min. na choroby układu oddechowego. Dodatkowo wprowadzona kwarantanna bądź izolacja nierzadko całych rodzin powoduje kolejne ryzyko stosowania przemocy przez osoby nadużywające alkoholu. Zdalna nauka pozbawia codziennych kontaktów nauczycieli, którzy jako pierwsi mają szansę zaobserwowania zmian w zachowaniu dziecka, czy też naocznie stwierdzić ślady przemocy na ciele dziecka. Zatem szczególnie w tym okresie niezwykle ważne jest postawienie w gotowości wszelkie dostępne służby na terenie gminy by przede wszystkim zapobiegać a ostatecznie skutecznie ograniczać występowanie alkoholowych nadużyć. Statystyki pokazują, że Polacy piją coraz więcej alkoholu. Według Światowej Organizacji Zdrowia **alkohol wpływa na ponad 200 rodzajów chorób** i znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia.

Nie musimy być uzależnieni, aby alkohol negatywnie wpływał na nasza zdrowie. Osoby, które mają problem z alkoholem mogą stanowić zagrożenie nie tylko dla siebie, ale też dla innych. Dlatego tak ważne są działania edukacyjne, profilaktyczne i terapeutyczne w zakresie uzależnienia od alkoholu.

Gmina Sośno jest gminą rolniczą. Teren gminy zamieszkuje 4821 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały (31 października 2021 r.), w tym 3735 osób dorosłych powyżej 18 lat (2020 r. – 3790, 2019 r. – 3849, 2018 r. - 3928; w 2017 r. - 3966; w 2016 r. - 3964; w 2015 r. – 3985;), 345 osób to młodzież w wieku 13-18 lat (w 2020 r. - 330, 2019 r. - 311, 2018 r. – 287; w 2017 r. - 298; w 2016 r. -335; w 2015 r. – 359), oraz 741 dzieci poniżej 13 roku życia (w 2020 r. - 776, 2019 r. - 807, 2018 r. - 834; w 2017 r. - 825; w 2016 r. - 818; w 2015 r. – 821). Przyjmując, wg danych statystycznych, że osoby uzależnione stanowią przeciętnie 2-3% dorosłej populacji, w Gminie Sośno jest około 100 osób nadużywających alkoholu. Osoby uzależnione wywodzą się głównie ze środowisk o najniższych dochodach. Zjawisku nadużywania alkoholu towarzyszy często bezrobocie, niezaradność życiowa oraz stosowanie przemocy wobec najbliższych członków rodziny.

Szacuje się, że z pracy w rolnictwie utrzymuje się ok. 50% mieszkańców, a bezrobocie wg stanu na koniec października 2021 r. w gminie Sośno dotyczyło 235 osób ogółem, z czego 154 osoby to kobiety, z prawem do zasiłku 30 osób z czego 17 to kobiety. W roku poprzednim osób bezrobotnych na terenie gminy Sośno było -240 osób z czego 150 to kobiety, z prawem do zasiłku 39 osób z czego 17 to kobiety.

W gminie funkcjonują 3 szkoły podstawowe w Sośnie, Wąwelnie i Przepałkowie oraz Samorządowe Przedszkole w Sośnie. Łącznie do wszystkich szkół (z klasą „0”) uczęszcza w roku szkolnym 2020/2021 -561 uczniów (w 2020 r. - 557, 2019 r. - 572, 2018 r. - 554; w 2017 r. - 516; w 2016 r. - 586; w 2015 r. - 591; w 2014 r. - 594; w 2013 r. - 605; 2012 r. - 606, 2011 r. - 598; 2010 r. - 570; 2009 r. - 587; 2008 r. - 600; 2007 r. - 641; 2006 r. - 727; 2005 r. - 780).

W zakresie ochrony zdrowia, na terenie gminy funkcjonują: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” z dwoma ośrodkami zdrowia w Sośnie i Wąwelnie, dwa prywatne podmioty opieki zdrowotnej – „Praktyki pielęgniarskie” oraz dwa podmioty stomatologiczne. Na terenie gminy Sośno działają dwie instytucje kultury. W Sośnie funkcjonuje Gminny Dom Kultury ze świetlicami: w Sitnie, Sośnie i Wąwelnie oraz Gminna Biblioteka Publiczna z filiami: w Wielowiczu i Wąwelnie. Działalnością komunalną zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej w Sośnie a w dziedzinie pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie.

Mieszkańcy gminy tworzą cztery miejscowe wspólnoty parafialne z kościołami: w Sitnie, Sośnie, Wąwelnie i Wielowiczu. Poza tym do parafii z siedzibą w Wałdowie należą mieszkańcy Przepałkowa, Olszewki, Dębin i Obodowa, natomiast mieszkańcy Dziedna stanowią część parafii w Mąkowarsku.

W związku z restrukturyzacją Komendy Powiatowej Policji w Sępólnie Krajeńskim z dniem 1 stycznia 2013 r. Posterunek Policji w Sośnie został zlikwidowany. Służbę na terenie gminy pełnią dzielnicowi z Komendy Powiatowej Policji w Sępólnie Krajeńskim.

2.2. Rynek alkoholowy w Gminie Sośno

Rada Gminy Sośno, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, uchwałą Nr XXXVIII/251/18 z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Sośno, ustaliła maksymalną ilość – 60 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży.

Według stanu na koniec listopada 2021 r. na terenie gminy Sośno **sprzedaż napojów alkoholowych prowadzi się w 20 punktach** podobnie jak w roku poprzednim 2020 (w 2019 r. - 20, 2018 r. - 22; w 2017 r. - 22; w 2016 r. - 22; w 2015 r. - 22). W 19 punktach sprzedaje się napoje alkoholowe do 4,5% oraz piwo do spożycia poza miejscem sprzedaży, w 1 punkcie sprzedaje się napoje alkoholowe do 4,5% oraz piwo do spożycia w miejscu sprzedaży co stanowi razem **20**

punktów sprzedażowych. Aktualnie na terenie gminy funkcjonuje 1 tzw. „ogródek piwny” (w 2020 - 1, 2019 - 1 r. 2018 r. - 2; w 2017 r. - 2; w 2016 r. - 3; w 2015 r. - 3). **W 2021r w 11 punktach można kupić alkohol powyżej 18% zawartości alkoholu** (2020 r. - 10, 2019 r. - 10, 2018 r. - 11; w 2017 r. - 10; w 2016 r. - 9; w 2015 r. - 10; w 2014 r. - 11; w 2013 r. - 11; w 2012 r. - 11; w 2011 r. - 13; w 2010 r. - 12; w 2009 r. - 12; w 2008 r. - 13; w 2007 r. - 12) natomiast **w 10 punktach napoje alkoholowe zawierające powyżej 4,5% do 18% alkoholu** (2020 - 9, 2019 - 9, 2018 r. - 11; w 2017 r. - 10; w 2016 r. - 9; w 2015 r. - 10; w 2014 r. - 11; w 2013 r. - 11; w 2012 r. - 11; w 2011 r. - 13; w 2010 r. - 12; w 2009 r. - 12; w 2008 r. - 13; w 2007 r. - 12).

Liczba punktów sprzedaży na terenie gminy Sośno.

W odniesieniu do liczby mieszkańców w roku 2021 sprzedaż kształtuje się następująco:

- ❖ jeden punkt sprzedaż napojów alkoholowych (piwa) ogółem przypada na 245 mieszkańców,
- ❖ jeden punkt sprzedaży wina przypada na 490 mieszkańców,
- ❖ jeden punkt sprzedaży wódki przypada na 445 mieszkańców.

1 punkt sprzedaży przypadający na ilość osób.

	2019	2020	2021
Ogółem	249	245	245
Piwo	249	245	245
Wino	554	545	490
Wódka	498	491	445

W 2021 r. Wójt Gminy Sośno wydał 3 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Napoje alkoholowe do 4,5% zawartości alkoholu 1 zezwolenie, piwa 1 zezwolenie, wódki 1 zezwolenie.

Liczba wydanych zezwoleń.

	2020	2021
Piwo	3	1
Wino	1	1
Wódka	2	1

W 2021 r. Wójt Gminy Sośno nie wydał żadnego jednorazowego zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. (2019 - 3, 2018 - 2, 2017 - 3, 2016 - 3, 2015 - 3, 2014 - 4, 2013 - 4).

2.3. Zasoby w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych na poziomie lokalnym

Zasoby w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych na poziomie lokalnym Punkt Interwencji Kryzysowej ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Uchwałą NR XXXI/198/2021 RADY GMINY SOŚNO z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie zmiany Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sośnie na podstawie art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) oraz art. 11 ust. 2 i art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305) uchwalono utworzenie w strukturze GOPS Punktu Interwencji Kryzysowej (zwany dalej PIK) zapewniającego podejmowanie działań na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu,

które wymagają poradnictwa specjalistycznego w szczególności z powodu nadużywania alkoholu, przemocy w rodzinie oraz w zakresie przewyciężenia sytuacji kryzysowej, której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby i możliwości. Powołany PIK zastąpił dotychczasową działalność Punktu Konsultacyjnego działającego na terenie tut. Ośrodka.

W szczególności działanie PIK służy zwiększaniu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym od alkoholu oraz udzielaniu pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz zapewnienie ochrony przed przemocą w rodzinie. Podstawowymi zadaniami punktu są:

- ❖ motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia;
- ❖ kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych;
- ❖ motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia;
- ❖ udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie interwencyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu);
- ❖ rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie informacji o możliwościach powstrzymania przemocy, stosownego wsparcia i pomocy;
- ❖ inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej;
- ❖ gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

Z uwagi na to, iż głównym klientem PIK-ów są osoby z problemami alkoholowymi, zatrudniono na kilka godzin w miesiącu specjalistę psychoterapii uzależnień oraz psychologa. Koniecznie należy podkreślić, iż w punkcie nie jest prowadzona typowa psychoterapia osób uzależnionych, która jest zbiorem świadczeń zdrowotnych, a te udzielane są wyłącznie przez podmioty realizujące działalność leczniczą. Psychoterapeuta czy instruktor terapii uzależnień pełnią w PIK-ach rolę motywatora do podjęcia leczenia, udzielają porad, ale nie prowadzą psychoterapii. Ważną rolę odgrywają osoby zatrudniane w punkcie, gdyż skutecznie motywują klientów do zmiany szkodliwych zachowań, w tym do podjęcia leczenia odwykowego poprzez skuteczny dialog motywujący. Proponowana oferta punktu działającego na terenie Gminy Sośno staje się coraz bardziej interdyscyplinarna. Diagnostuje pojawiające się problemy przez pryzmat całej rodziny. To współpraca z kuratorem, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym, wychowawcą. Z pomocą staramy dotrzeć do wszystkich związanych z problemem. W przypadku potwierdzonego występowania uzależnienia podstawową formą pomocy jest motywowanie do podjęcia leczenia i skierowanie do placówki leczenia

uzależnienia od alkoholu. Równolegle prowadzi się konsultacje psychologiczno-terapeutyczne z osobami współzależnym np. współmałżonkiem. Sprawdzana jest także sytuacja rodziny pod kątem występowania innych problemów, np. przemoc, zaniedbywanie dzieci. Niejednokrotnie włącza się we współpracę asystenta rodziny, kuratora sądowego, szkołę.

Należy prowadzić kampanie informujące, że nadużywanie alkoholu choćby przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego, rodzi poważne problemy, jest przyczyną cierpienia dorosłych jak i dzieci. Najczęściej to członkowie rodziny osoby pijącej zgłaszają problem i oczekują pomocy. Ważnym zadaniem osób pomagających jest nakłonienie osoby uzależnionej do współpracy i podjęcia leczenia. Na ogół jest to bardzo skomplikowany proces, gdyż osoby te negują fakt uzależnienia.

Punkt Interwencji Kryzysowej ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przemocy w Rodzinie, mieści się w budynku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ulicy Parkowej nr 4 w Sośnie.

Dyżury w Punkcie pełni konsultant ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie przez pięć dni w tygodniu. Zaproponowane popołudniowe godziny przyjęć dają poczucie anonimowości i większej dostępności dla petentów. Spotkania odbywają się w specjalnie przeznaczonym pomieszczeniu gwarantującym anonimowość a co także ważne w okresie występowania zagrożenia spowodowanego epidemią prowadzone w reżimie sanitarnym. Stanowisko wyposażono w środki ochrony osobistej, w osłonę pleksi, środki do dezynfekcji. Dla osób szczególnie zagrożonych i chętnych na tą formę współpracy dostępne są konsultacje on line i telefoniczne.

W 2021 r. z usług Punktu interwencyjnego skorzystało 51 osób. Większość z tych osób korzysta z pomocy od dłuższego czasu, z reguły systematycznie. (w 2020 r. - 2 osoby, 2019 r. - 50 osób; w 2018 r. - 101 osób; w 2017 r. - 66; w 2016 r. - 72; w 2015 r. - 70; 2014 r. - 81; 2013 r. - 69; 2012 r. - 61; 2011 r. - 54; 2010 r. - 55; 2009 r. - 46; 2008 r. - 48 osób), w tym: osoby szkodliwie pijące, uzależnione od alkoholu oraz stosujące przemoc domową (w 2021 r. - 19, 2020 r. - 2 osoby 2019 r. - 19 osób; w 2018 r. - 43 osoby; w 2017 r. - 24; 2016 r. - 32; w 2015 r. - 36; 2014 r. - 45; 2013 r. - 32; 2012 r. - 23; 2011 r. - 23; 2010 r. - 35; 2009 r. - 27; 2008 r. - 30) oraz osoby współzależne i ofiary przemocy domowej (w 2021 r. - 15 osób, 2020 r. - 1, 2019 r. - 1; w 2018 r. - 57; 2017 r. - 42; 2016 r. - 40; 2015 r. - 34; 2014 r. - 36; 2013 r. - 37; 2012 r. - 31; 2011 r. - 31; 2010 r. - 20; 2009 r. - 19; 2008 r. - 18). Przeprowadzone rozmowy w punkcie przynosiły efekt w postaci pokierowania do skorzystania z dostępnych porad i konsultacji indywidualnych. Należy podkreślić, że osoby korzystają z porad systematycznie, średnio co dwa tygodnie (w 2021 r. - 51 2020 r. - 3; 2019 r. - 150 w 2018 r. - 306; w 2017 r. - 224; w 2016 r. - 248; w 2015 r. - 273; 2014 r. - 243; 2013 r. - 147; 2012 r. - 175; 2011 r. - 119; 2010 r. - 95; 2009 r. - 96) oraz udzielone porady telefoniczne (w 2019 r. - 21; w 2018 r. - 31; 2017 r. - 18; 2016 r. - 15; w 2015 r. - 7; 2014 r. - 8; 2013 r. - 34; 2012 r. - 21; 2011 r. - 27; 2010 r. - 18; 2009 r. - 16).

2.4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sośnie powołana została zarządzeniem Wójta Gminy w czerwcu 2019 r. i pracuje w składzie 6 – osobowym. Komisja rozpatrywała wnioski dotyczące pomocy osobom nadużywającym alkoholu oraz członkom ich rodzin, w tym wnioski o skierowanie na leczenie odwykowe. **W 2021 r. wpłynęło 18 wniosków z czego jeden wycofano** (w 2020 r.– 13, w 2019 r. - 21; w 2018 r. - 31, 2017 r. - 19; 2016 r. - 32; 2015 r. – 34; 2014 r. - 31; 2013 r. – 27; w 2012 r. – 38; 2011 r. – 39; 2010 r. –59; 2009 r. – 31; 2008 r. – 43; 2007 r. – 36; 2006 r. –41).

W 2021 r. Komisja wydała 1 postanowienie (w 2020- 3 postanowienia 2019 r. - nie wydano postanowień; w 2018 r. - 1; w 2017 – 21 postanowień) – opinię wniosku dotyczącego wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W 2022 GKRPA planuje przeprowadzić wyrywkową kontrolę punktów sprzedaży alkoholu a także zaproponować szkolenie dla sprzedawców alkoholu i członków komisji.

Gminna komisja od kilku lat włącza się do akcji instytucji oświatowych, policji dot. Przeciwdziałaniu przemocy i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zakupując materiały informująco-promujące walkę z uzależnieniami i przemocą.

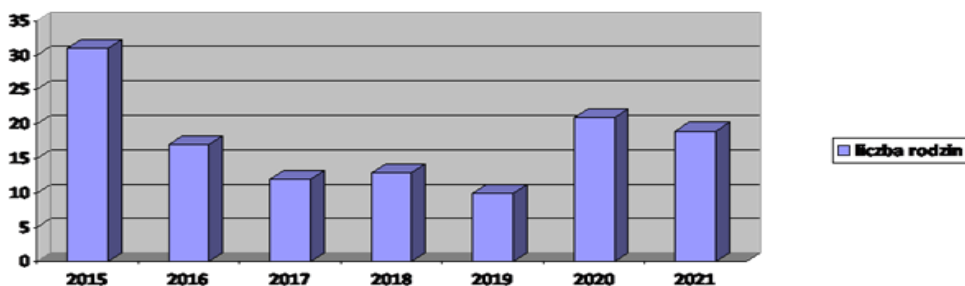
Na posiedzeniach Komisji poruszane są także tematy dotyczące tworzenia projektów przepisów gminnych w szczególności dotyczących przeciwdziałania przemocy oraz projektu gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pełnomocnik Wójta ds. profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi na bieżąco przedstawia Komisji sposób realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

2.5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie

• Konsekwencje społeczne związane z uzależnieniami od alkoholu.

W 2021 r. GOPS udzielił pomocy 19 rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym (w 2020 r. - 22; 2019 r. - 10, 2018 r. - 13; 2017 r. - 12; 2016 r. - 17; 2015 r. – 31;

Podział rodzin z uwagi na formę udzielonego wsparcia:

- ❖ schronienie dla osób bezdomnych - 2 osoby, liczba osób w rodzinie 2,
- ❖ zasiłek okresowy 8 rodzin, 13 osób w rodzinie,
- ❖ specjalny zasiłek celowy 1 rodzina, 1 osoba w rodzinie,
- ❖ usługi opiekuńcze dla 4 rodzin, 5 osób w rodzinie,
- ❖ zasiłek stały dla 2 rodzin, 2 osoby w rodzinie,
- ❖ pomoc w formie dożywiania 2 rodziny, 10 osób w rodzinie.

Bardzo istotną informacją jest fakt, iż spośród rodzin z problemem alkoholowym, którym udzielono wsparcia trzy z nich posiadają dzieci. Problem alkoholowy dotyka przede wszystkim osoby samotne i starsze.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia trzech pracowników socjalnych, konsultanta ds. profilaktyki alkoholowej oraz asystenta rodziny, którzy swą pracą pomagają przezwyciężać problemy podopiecznych.

Ośrodek jest także w ciągłym kontakcie z przedstawicielami szkół, służby zdrowia, kuratorami, policją.

W celu zapewnienia wsparcia osobom borykającym się z problemami zawarto umowy zlecenia z psychoterapeutą uzależnień i psychologiem, prawnikiem.

Problem nadużywania alkoholu w rodzinie bardzo często występuje wraz z przemocą. W Gminie Sośno spośród rodzin objętych pomocą ośrodka przemoc występuje bardzo rzadko.

Po stwierdzeniu stosowania przemocy w bardzo trudnych przypadkach, gdzie nie jesteśmy w stanie sami rozwiązać problemu występujemy do sądu rodzinnego o pozwolenie na wgląd w sytuację rodziny czy też o ograniczenie, a niekiedy o pozbawienie władzy rodzicielskiej. W 2021 r. z uwagi na trwającą nieprzerwalnie epidemię kontakt z rodzinami, w których zaistniał problem z alkoholem oraz z przemocą utrzymywany był z zachowaniem środków ostrożności. Działania Ośrodka skupiły się na ciągłym monitoringu tych rodzin przez niezapowiedziane wizyty w miejscu zamieszkania asystenta wraz z patrolem policji, czy też przez pracowników ośrodka. Prowadzono także liczne rozmowy telefoniczne z rodzinami. Opiekunkami pracującymi w tych środowiskach dostarczają także na bieżąco informacji nt. sytuacji w rodzinie. To także podtrzymywanie wzajemnych kontaktów ze szkołą, jeśli temat dotyczy uczących się dzieci i młodzieży.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej działa Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy. W ramach działalności tego Zespołu, grupy robocze rozpatrują poszczególne przypadki przemocy i na bieżąco prowadzą działania w ramach pomocy społecznej (GOPS), porządkowej (policja), wychowawczej (szkoły – pedagog, psycholog). Ilość wszczętych procedur tzw. „niebieskich kart” (osób, wobec których zastosowano tą procedurę) **w 2021 spośród założonych 10 niebieskich kart z czego w ciągu roku zakończono 8** (w 2020 r. było 9 z czego zakończono 6, w 2019 r. -

10 z czego zakończono 0; w 2018 r. - 16 z czego zakończono 9; 2017 r. - 22 z czego zakończono 11; 2016 r. - 19, z czego zakończono 8; 2015 r. – 23.

W związku z występującą przemocą na terenie gminy planuje się zwiększenie aktywności w zakresie edukacji publicznej m.in. poprzez:

- ❖ kontynuowanie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci (czym jest przemoc, jakie są jej mechanizmy, jakie niesie konsekwencje itp.);
- ❖ rozpowszechnianie informacji nt. możliwości uzyskania pomocy w formie nieodpłatnej poprzez wskazanie kontaktów do miejsc, które taką pomoc świadczą;
- ❖ prowadzenie akcji promujące życie rodzinne bez przemocy szczególnie poprzez finansowanie programów profilaktyki przemocy w rodzinie i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne;
- ❖ prowadzenie lokalnych diagnoz na temat zjawiska przemocy w rodzinie, np. skali problemu, postaw wobec problemu (ankieta z 2021 r. przeprowadzona na potrzeby programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie);
- ❖ organizowanie i finansowanie szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące przemocy w rodzinie, konsekwencji doznawania przemocy w rodzinie, funkcjonowania osób doznających przemocy i stosujących przemoc;
- ❖ organizowanie i finansowanie szkoleń dotyczących obowiązujących procedur nt. przemocy (m.in. „Niebieskie Karty”), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie;
- ❖ rozpowszechniać nowo obowiązujących przepisów (ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw wprowadziła uprawnienie dla policji i Żandarmerii Wojskowej do wydania wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie nakazu natychmiastowego opuszczenia mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Rozwiązanie to jest o tyle ważne, że służy skuteczniejszej ochronie osób doznających przemocy w rodzinie i jest rodzajem interwencji wobec sprawcy przemocy służącym izolacji sprawcy od ofiary.

- ❖ zapewnienie dostępności i wysokiej jakości pomocy dla osób doznających przemocy poprzez m.in. zapewnienie natychmiastowej i bezpośredniej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie;
- ❖ przygotowanie i upowszechnianie informacji na temat lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (ulotki, informatory-plakaty, strony internetowe, ogłoszenia na stronie internetowej Ośrodka;

- ❖ zapewnienie osobom doznającym przemocy (dorosłym i dzieciom) kontaktu z profesjonalistami z wykorzystaniem narzędzi teleinformatycznych służących komunikowaniu się na odległość;
- ❖ prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Należy także kontynuować reintegrację społeczno-zawodową poprzez zachęcanie do udziału w pracach społecznie użytecznych, robotach publicznych, programów stażowych, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Warunkiem jest korzystanie z wsparcia z pomocy społecznej.

W 2021 r. GOPS zatrudnił 9 osób w ramach prac społecznie użytecznych (w 2020 r. - 12; 2019 r. 13; 2018 r. - 12; 2017 r. - 16; 2016 r. - 23; 2015 r. – 26).

2.6. Policja

Po likwidacji posterunku Policji w Sośnie (1.01.2013 r.) teren gminy patrolują policjanci z Komendy Powiatowej Policji (KPP) w Sępólnie Kraj. **Ilość wykonanych służb obchodowych i patrolowych w 2021 r na naszym terenie wyniosła 318** (w 2020 - 248, 2019 r. – 268, w 2018 r. - 272; 2017 r. - 300; 2016 r. - 350; 2015 r. – 343). Na podstawie danych uzyskanych z Policji (stan na 31.12.2021) wynika, że **około 15,18 %** przestępstw i wykroczeń popełnianych jest pod wpływem alkoholu.

W 2021 r. (od stycznia do grudnia) na terenie gminy Sośno dokonano ogółem 79 przestępstw (w2020 -46 2019 r. - 39; w 2018 r. - 39; 2017 r. - 46; 2016 r. - 36; 2015 r. – 36;), **z czego 12 to kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwości, po zażyciu narkotyków** (w 2020-6, 2019 r. - 10; w 2018 r. - 8; 2017 r. - 7; 2016 r. - 13; 2015 r. – 6). **W tym samym okresie zatrzymano do wytrzeźwienia 4 osoby** (w2020-17 2019 r. - 14; w 2018 r. - 7; 2017 r. - 8; 2016 r. - 4; 2015 r. – 11).

Funkcjonariusze KPP w ramach wykonywania zadań służbowych są również angażowani do interwencji na żądanie obywateli. W 2021 r. zarejestrowano na terenie gminy 45 interwencje domowe (w 2020 - 62 2019 r. - 64; w 2018 r. - 52; 2017 r. - 58; 2016 r. - 39; 2015 r. – 54;). **Obecnie 6 rodzin objętych jest procedurą niebieskiej karty założonej przez policję** (w 2021-8 2020 r. - 4, 2019 r. - 8; w 2018 r. – 10; 2017 r. – 48; 2016 r. - 12, w 2015 r. – 9).

2.7. Szkoły podstawowe i gimnazja

Zasoby w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych na poziomie lokalnym realizowane w jednostkach oświatowych.

Spośród realizowanych zadań w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi na terenie gminy Sośno ze środków gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

finansowano m.in. realizację programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży szkolnej. Realizacja tych programów w związku z występowaniem zagrożenia epidemiologicznego odbywa się głównie w ramach zajęć w szkołach. Zajęcia prowadzone są przez realizatorów programów profilaktycznych i certyfikowanych terapeutów, ze środków finansowych przeznaczonych na przeciwdziałanie alkoholizmowi. Koordynatorem tych programów jest pełnomocnik Wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W 2021 r. w ramach posiadanych środków sfinansowano udział w szkoleniach dla realizatorów programów rekomendowanych przez PARPA m.in. „Przyjaciele Zippiego” 6 osób, „Unplugged” 16 nauczycieli wraz z finansowaniem materiałów edukacyjnych do wykorzystania podczas zajęć z dziećmi. Szczególnie nowy program Unpluggedd zasługuje na zaakcentowanie, gdyż nie dosyć, że skierowany jest do dzieci starszych to także obejmuje zajęcia z rodzicami co niezwykle istotne jest przy prowadzeniu tego typu przedsięwzięć. W tym roku po długiej przerwie dołączyło do programu Przedszkole Samorządowe, które dzięki odbytym w tym roku szkoleniom w przyszłym roku kalendarzowym obejmie programem dzieci 5-6 letnie, co także jest bardzo istotne by już od najmłodszych lat w sposób profesjonalny wpajać dzieciom szkodliwość nadużywania alkoholu. W dalszym ciągu realizowany jest program funkcjonujący w gminie od lat i cieszący się dużym uznaniem realizatorów, ale także dzieci pn. „Spójrz inaczej” Z uwagi na panującą epidemię i związane z nią trudności w nauce stacjonarnej program ten zrealizowała zaledwie jedna szkoła.

Spójrz inaczej – program zajęć wychowawczo-profilaktycznych. W ramach tego programu były prowadzone zajęcia z uczniami klas IV-VI Szkoły Podstawowej w Wąwelnie.

Postawy wobec problemów alkoholowych i polityki wobec alkoholu.

Bardzo ważnym aspektem walki z uzależnieniami jest walka z istniejącymi stereotypami na temat spożywania alkoholu i sposobów uzależnień.

Dotyczy to także „przymykania oka” przez dorosłych na widok używania alkoholu przez osoby niepełnoletnie. Należy promować właściwe reakcje społeczne w przypadku przemocy w rodzinie/bicia dzieci, sprzedaży alkoholu nieletnim.

Należy upubliczniać podejmowane działania w gminie na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym rozpowszechniania informacji nt. dostępnych miejsc pomocy.

2.8. Rzecznik Praw Ofiar Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie, z terenu gminy Sośno, mogą korzystać z porad telefonu zaufania dla ofiar przemocy w rodzinie. Gmina na podstawie podpisanego porozumienia współfinansuje działanie tzw. „Niebieskiej Linii” 12 osób z terenu gminy Sośno skorzystało z pomocy Telefonicznego Pogotowia dla Ofiar Przemocy „Niebieska Linia” (w 2020r.-10, 2019r.-13 2018r.-11; 2017r. -9; 2016r.-8; 2015r.-5; 2014r.-9; 2013r.-10; 2012r.-14; 2013r.-12; 2010r.-18; 2009r.-26; 2008r.-32; 2007r.-58). Forma telefonu ma charakter poufny, dlatego duża liczba dzwoniących

zachowuje anonimowość, stąd trudno określić precyzyjnie ilość osób korzystających z tej formy pomocy. Porady internetowe udzielane są przez specjalistów: prawników i psychologów.

Interesanci, czyli osoby potrzebujące pomocy w związku z występowaniem przemocy w rodzinie (w tym zaniechania oraz przemocy seksualnej i ekonomicznej), sytuacji konfliktowych są przyjmowani w dni robocze w godzinach pracy Urzędu Marszałkowskiego w siedzibie Biura, przy ul. Skłodowskiej - Curie 73 w Toruniu, **tel. 56/621-25-20:**

- ❖ codziennie w godzinach 17:00 – 21:00 - **Kujawsko-Pomorska Niebieska Linia,**
- ❖ **telefoniczne Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, tel. 800-154-030,**
- ❖ za pośrednictwem poczty elektronicznej e-mail; **[niebieska linia@kujawsko-pomorskie.pl](mailto:niebieska.linia@kujawsko-pomorskie.pl)**

Rozdział III.

DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ

3.1. Dorośli mieszkańcy Gminy Sośno

- ❖ W opinii mieszkańców Gminy Sośno najistotniejszymi problemami społecznymi lokalnego środowiska są: **uzależnienie od Internetu (60%) oraz uzależnienie od papierosów (53%)**. Warto wspierać różnego rodzaju akcje promujące rozpowszechnianie wiedzy w poruszanych przez mieszkańców tematach i poszukujące rozwiązań zauważonych problemów. Jednymi z prostszych i najbardziej ekonomicznych metod dotarcia do dużej liczby osób są plakaty oraz ulotki edukacyjne.
- ❖ Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu wydawałoby się, że mieszkańcy **Gminy Sośno odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o niskim poziomie ryzyka**. Mieszkańcy Gminy Sośno stosunkowo rzadko spożywają alkohol, wypijając przy tym umiarkowane ilości. Wydaje się wskazane przeprowadzenie wśród mieszkańców Gminy Sośno kampanii informacyjnej, mającej na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki spożywania alkoholu na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne związane z jego nadmiernym spożywaniem. Kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców, sięgających po alkohol. Dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.
- ❖ **Palenie wyrobów tytoniowych** nie jest wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sośno rozpowszechnionym nałogiem. Zdecydowana większość mieszkańców nie pali papierosów ani e-papierosów okazjnie czy też nałogowo.
- ❖ Badani respondenci deklarują, że znają w swoim środowisku osoby przyjmujące substancje odurzające tj. **narkotyki i dopalacze. 43% z nich deklaruje, że zna, co najmniej jedną osobę przyjmującą te substancje**. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się: **marihuana, haszysz, dopalacze oraz amfetaminę**. Wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy, a także rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania.

- ❖ Według ankietowanych zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Sośno jest zauważalne. **16% mieszkańców ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a kolejne 25% nie jest tego pewna,** lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi. Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, należałoby, m.in. przeprowadzić na terenie gminy kampanię informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy.
- ❖ Problem uzależnienia od **gier hazardowych** na terenie Gminy Sośno można określić na niskim poziomie ryzyka. Wśród przyczyn podejmowania gier na pieniądze badani wskazują, iż jest to sposób na zasilenie budżetu domowego oraz na tzw. „nudę”. Należałoby zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od hazardu, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.
- ❖ 64% badanych mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o średnim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane.

3.2. Dzieci i młodzież szkolna

- ❖ Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Sośno można określić na wysokim poziomie ryzyka. Inicjację alkoholową ma za sobą 6 % ankietowanych uczniów klas 4-6 oraz 36 % klas 7-8. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.
- ❖ Badania wykazały, że pewien odsetek badanych młodych mieszkańców Gminy Sośno palił lub nadal pali wyroby papierosowe. Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 4% młodszych oraz 25% najstarszych uczniów. Najczęściej wskazywanymi powodami palenia papierosów przez uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową była chęć spróbowania czegoś nowego. Jednocześnie niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych oraz napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomenduje się podejmowanie działań

budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.

- ❖ Jak wynika z badań problem **zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze występuje** wśród starszych uczniów szkół Gminy Sośno. Dodatkowo, w związku z bardzo szybko rozpowszechniającym się problemem narkotyków i dopalaczy – należy zwrócić uwagę na profilaktykę narkotykową wśród uczniów. W przypadku zażywania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne.
- ❖ Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na **korzystaniu z komputera, telefonu komórkowego**. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób nawet powyżej 5-6 godzin dziennie. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.
- ❖ Wydaje się, że problem związany z grami hazardowymi wśród uczniów Gminy nie występuje. Warto mieć na uwadze, iż hazard oraz internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych lub krótkich pogadek na lekcjach wychowawczych.
- ❖ Uczniowie z Gminy Sośno zostali także poproszeni o ocenę powszechności występowania niektórych uzależnień behawioralnych w ich otoczeniu. Za najbardziej powszechne uczniowie uznali uzależnienie od Internetu, uzależnienie od smartfonu oraz uzależnienie od gier komputerowych. Natomiast jako najrzadziej występujące uzależnienie behawioralne badani ocenili uzależnienie od hazardu oraz tanoreksję (zaburzenia osobowości wynikające z kultu własnego ciała-obniżone poczucie własnej wartości, nieatrakcyjności).
- ❖ Uczniowie w Gminie Sośno deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami. Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny

i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców. Jednocześnie warto zauważyć, że większość uczniów nie ufa swoim nauczycielom i nie skorzystaliby z możliwości rozmowy z nimi na temat problemów z substancjami psychoaktywnymi.

Rozdział IV.

USTAWOWE ZADANIA GMINY

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 1996 roku w zasadniczy sposób zmieniła model polskiego systemu rozwiązywania problemów alkoholowych. Na samorządy gminne został nałożony obowiązek realizacji konkretnych działań, prowadzonych i finansowanych jako zadania własne gminy, wykonywanych w ramach programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Ustawa o wychowaniu trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wymienia podstawowe zadania dla samorządów gminnych.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnianych od alkoholu.

- ❖ finansowanie zajęć terapeutycznych (warsztatów) dla osób uzależnionych;
- ❖ dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla pracowników punktów konsultacyjnych i leczenia odwykowego;
- ❖ prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin.

2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- ❖ tworzenie i finansowanie bieżącej działalności punktów konsultacyjnych oraz specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy domowej;
- ❖ prowadzenie dyżurów telefonicznych w punkcie konsultacyjnym;
- ❖ realizacja zadań gminy dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez Zespół interdyscyplinarny o raz grupę roboczą; prowadzenie edukacji publicznej w tym zakresie;
- ❖ prowadzenie grup wsparcia oraz grup terapeutycznych dla ofiar przemocy domowej;
- ❖ prowadzenie programów korekcyjno – terapeutycznych dla sprawców przemocy domowej;
- ❖ tworzenie świetlic socjoterapeutycznych, zatrudnianie wychowawców i socjoterapeutów;
- ❖ organizowanie obozów terapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;
- ❖ działania zespołu profilaktyki domowej, który swym działaniem obejmować będzie pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania;
- ❖ przeprowadzenie warsztatów terapeutycznych dla osób korzystających z pomocy punktu interwencyjnego, przy współudziale psychologa i instruktora terapii uzależnień.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym w szczególności dla dzieci i młodzieży.

- ❖ organizowanie i prowadzenie na terenie szkół oraz innych placówek oświatowo – wychowawczych programów profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży;
- ❖ prowadzenie programów profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci z grup ryzyka;
- ❖ prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnej na tematy związane z problematyką alkoholową i przemocy w rodzinie;
- ❖ dożywianie dzieci w szkołach.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- ❖ dofinansowanie działalności organizacji pozarządowych realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- ❖ dofinansowanie obozów terapeutycznych dla organizacji zrzeszających członków rodzin z problemem alkoholowym;
- ❖ zorganizowanie dostępu do szkoleń przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się w swojej pracy z osobami z problemem alkoholowym i członkami ich rodzin.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawowych dotyczących zakazu reklamy alkoholu oraz sprzedaży alkoholu nietrzeźwym i nieletnim oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w tym zakresie.

Realizacja ww. zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który powinien uwzględniać cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Narodowy Program Zdrowia na lata 2011-2025 (NPZ) w celu nr 2 określa, profilaktykę uzależnień i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi – jako jeden z podstawowych celów operacyjnych. NPZ określa wykaz zadań do realizacji powyższego celu, powołując się m.in. na krajowe programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Krajowy program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

- 1) upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym;
- 2) podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym;

- 4) zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych;
- 5) poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;
- 6) wspieranie działalności środowisk abstynenckich;
- 7) podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii.

- 1) prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych, których używanie może prowadzić do uzależnienia;
- 2) upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin przez bieżącą aktualizację baz danych i ich udostępnianie;
- 3) prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej.

Rozdział V.

FORMY REALIZACJI ZADAŃ GMINY

Mając na uwadze ustawowe zadania gminy (wymienione w części II) w kontekście potrzeb i możliwości ich wykonania, które określa diagnoza stanu problemów i zasobów gminnych Programu (część I), wskazuje się formy realizacji zadań Gminy Sośno w 2022 r.

1. Pełnomocnik Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przemocy w Rodzinie.

Funkcję Pełnomocnika Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przemocy w Rodzinie, zwanego dalej „Pełnomocnikiem”, od 2010 r. pełni Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sośnie. Jest on odpowiedzialny za koordynację działań Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii – za realizację Programu, a w szczególności za:

- 1) czuwanie nad wykonywaniem zadań gminy określonych w ustawach: o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przeciwdziałaniu narkomanii oraz o zdrowiu publicznym, w tym koordynacja zadań dla realizacji celów określonych w Narodowym Programie Zdrowia;
- 2) nadzór nad działaniem Punktu interwencyjnego ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przemocy w Rodzinie;
- 3) organizowanie zajęć profilaktycznych i informacyjnych w szkołach;
- 4) przeprowadzanie analiz w zakresie problemów alkoholowych i narkomanii oraz stanu zagrożeń w tych dziedzinach;
- 5) składanie sprawozdań dotyczących realizacji Programu;
- 6) przygotowywanie projektu gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

Zapewnianie osobom potrzebującym wsparcia psychologicznego poprzez kontakt osobisty lub telefoniczny z konsultantem, w tym wizyty domowe, realizowane przez pracowników Punktu Interwencyjnego przy GOPS. Poza tym w Punkcie Konsultacyjnym:

- 1) udziela się wszelkich możliwych informacji dotyczących pomocy osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz ofiarom przemocy w rodzinie;
- 2) koordynuje się działania grup samopomocowych;
- 3) udostępniana jest pomoc psychologa i terapeuty uzależnień;

- 4) udzielana jest pomoc przy załatwianiu spraw sądowych dotyczących gromadzenia dokumentacji sądowej.

3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy z uzależnieniami, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- 1) organizowanie warsztatów dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 2) zakup usług porad psychologa;
- 3) prowadzenie rozmów motywacyjnych komisji ds. przeciwdziałania alkoholizmowi;
- 4) dotacja na realizację zadania pn. telefon zaufania dla ofiar przemocy „Niebieska linia”;
- 5) wspieranie instytucji, szpitali, hosteli – opłata za pobyt osoby (rodziny), wobec której stosowana jest przemoc;
- 6) kierowanie na leczenie przymusowe przez Sąd Rejonowy w Tucholi (opłaty sądowe, biegłych).

4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

- 1) realizacja programów profilaktycznych w szkołach w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych (w szczególności na temat zażywania i szkodliwości narkotyków, dopalaczy a także asertywności) oraz uzależnieniom behawioralnym (w szczególności zakres fonoholizmu, siecioholizmu a także temat cyberprzemocy),
- 2) realizacja i wspieranie inicjatyw dzieci i młodzieży w obszarze przeciwdziałania uzależnień (np. tworzenie kampanii społecznej przez uczniów, tworzenie ulotek i ich dystrybucja),
- 3) finansowanie programów i zajęć mających na celu kształtowanie właściwych postaw dzieci i młodzieży wobec alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych m.in. poprzez: promowanie zdrowego stylu życia, zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- 4) realizacja kampanii ogólnopolskich i lokalnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom,
- 5) zakup spektakli teatralnych o tematyce uzależnień;
- 6) korzystanie z filmoteki o tematyce przemocy i uzależnień;
- 7) zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci szkolnych;
- 8) realizacja programów terapeutycznych i profilaktyczno-edukacyjnych.
- 9) realizacja pogadarek, wykładów, warsztatów skierowanych do rodziców, dorosłych mieszkańców gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,

5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom behawioralnym.

Szkolenia i konferencje: realizatorów programów profilaktycznych, pracownika Punktu interwencyjnego, członków komisji oraz Pełnomocnika Wójta. Szkolenie przedsiębiorców i duchownych z terenu gminy Sośno. Współdziałanie z parafialnym zespołem Caritas w Sitnie.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego.

Co roku organizowane są prace społecznie użyteczne przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie na terenie sołectw. Tą formą pomocy obejmowane są osoby – podopieczni GOPS – długotrwale pozostający bez pracy. Planuje się zatrudnienie ok. 10 osób w miesiącach kwiecień - październik, zgodnie z zapotrzebowaniem sołtysów. Realizacja zadania finansowana jest ze środków GOPS oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Sępólnie Krajeńskim.

7. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sośnie działa na podstawie regulaminu nadanego zarządzeniem Wójta Gminy Sośno. Gminna Komisja RPA oprócz wykonywania ustawowych zadań jest ciałem opiniującym i monitorującym realizację Programu.

Ponadto Komisja:

- a) opiniuje wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
- b) prowadzi kontrolę przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- c) opiniuje projekty uchwał Rady Gminy w sprawie liczby punktów sprzedaży oraz warunków usytuowania punktów sprzedaży alkoholu,
- d) podejmuje czynności zmierzające do zastosowania przymusu leczenia wobec osób uzależnionych od alkoholu,
- e) realizuje działania w celu udzielenia wsparcia ofiarom przemocy,
- f) inicjuje działania profilaktyczne wobec uzależnień, w tym m.in. prowadzi pogadanki dotyczące szkodliwości nadużywania alkoholu skierowane do dzieci i młodzieży oraz innych grup społecznych (udostępnianie materiałów edukacyjnych i profilaktycznych),
- g) współdziała z parafiami,
- h) organizuje konkursy o tematyce uzależnień;

2) za realizację zadań ujętych w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz udział w posiedzeniach, członkowie Komisji otrzymują wynagrodzenie:

- a) przewodniczący i sekretarz komisji - w wysokości 7,7%,
- b) pozostali członkowie - w wysokości 6,9%,

kwoty bazowej, o której mowa w art. 25 ust. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559);

- 3) Komisja zgodnie z regulaminem pracuje w dwóch zespołach:
 - a) ds. uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - b) ds. profilaktyki i kontroli punktów sprzedaży, skupiających osoby przygotowane do skutecznego zajmowania się daną problematyką.

8. Zasady dokonywania kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

- 1) kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych wykonują członkowie Komisji RPA oraz upoważnieni przez Wójta pracownicy samorządowi;
- 2) osoby w czasie wykonywania czynności kontrolnych posiadają status funkcjonariuszy publicznych;
- 3) przedmiotem kontroli jest przestrzeganie, przez przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie, zasad sprzedaży alkoholu oraz innych warunków określonych w zezwoleniu;
- 4) przed przystąpieniem do czynności kontrolnych, kontrolujący obowiązani są do powiadomienia przedsiębiorcy o planowanej kontroli oraz okazać, bez wezwania, jednorazowe upoważnienie do przeprowadzenia kontroli wystawione przez Wójta Gminy;
- 5) osoby upoważnione do kontroli uprawnieni są do:
 - a) wstępu do pomieszczeń kontrolowanej placówki handlującej napojami alkoholowymi,
 - b) wglądu do dokumentów związanych ze sprzedażą alkoholu znajdujących się w kontrolowanej placówce,
 - c) żądania od pracowników kontrolowanej placówki ustnych i pisemnych wyjaśnień w sprawach dotyczących przedmiotu kontroli,
 - d) przyjmowania oświadczeń od pracowników kontrolowanej jednostki;
- 6) po zakończeniu kontroli kontrolujący sporządzają protokół kontrolny zawierający:
 - a) określenie składu zespołu kontrolującego,
 - b) wskazanie miejsca, przedmiotu i terminu kontroli,
 - c) opis stanu faktycznego stwierdzonego przez zespół kontrolujący,
 - d) wnioski pokontrolne,
 - e) podpisy członków zespołu kontrolującego,
 - f) podpis pracownika placówki w obecności, którego dokonywano kontroli,
- g) adnotacje o zapoznaniu się z protokołem przez osobę odpowiedzialną za działalność przedsiębiorcy posiadającego zezwolenie;
- 7) osoba odpowiedzialna za działalność gospodarczą, posiadającą zezwolenie na sprzedaż alkoholu, ma prawo zgłoszenia do protokołu uwag co do treści protokołu oraz przebiegu kontroli;
- 8) protokół sporządza się w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron;

- 9) Komisja na swym posiedzeniu sporządza wystąpienie pokontrolne zawierające uwagi i wnioski w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, a w przypadku rażącego naruszenia zasad obrotu napojami alkoholowymi – wniosek do Wójta Gminy w sprawie cofnięcia zezwolenia.

Rozdział VI.

ŚRODKI FINANSOWE.

Środki finansowe na realizację zadań określonych w Programie pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i zabezpieczone są w budżecie Gminy Sośno w dziale „ochrona zdrowia”, które mają swoje odzwierciedlenie w uchwale budżetowej.

Uzasadnienie

Uchwała Rady Gminy Sośno w sprawie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii jest realizacją upoważnienia ustawowego zawartego w art. 4¹ ust. 2 cytowanej na wstępie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Zgodnie z art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 2469), przyjęty uchwałą przed dniem 1 stycznia 2022 r. program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych zachowuje ważność do dnia 31 marca 2022 r. i jest finansowany na dotychczasowych zasadach.

W związku z powyższym, w celu dostosowania dotychczas obowiązującego gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii zlecono wyspecjalizowanej firmie „Nowe Horyzonty” s.c. z siedzibą we Wrocławiu przeprowadzenie badania w zakresie diagnozy uzależnień behawioralnych poprzez przeprowadzenie ankietowania 50 osób dorosłych oraz uczniów od klasy VI w szkołach podstawowych na terenie gminy. Dokonano zaktualizowania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii o nowe dane, w szczególności dotyczące uzależnień behawioralnych, zgodnie z najnowszymi wytycznymi w tym zakresie. Zgodnie z art. 4¹ ust. 2a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – uchwalono program na najbliższe 4 lata.